

3. Budiasa I. G., Savitri P. W., Shanti Sari Dewi A. A. Sg. Penggunaan Bahasa Slang di Media Sosial. *Humanis: Journal of Arts and Humanities*. 2021. Vol. 25.2. H. 192–200. DOI: <https://doi.org/10.24843/JH.2021.v25.i02.p08>.

4. Drange E-M. D. No me banco la gente así. Un estudio comparativo del uso de palabras coloquiales y malsonantes en conversaciones informales en tres comunidades de habla hispanohablantes. *Bergen Language and Linguistics Studies*. 2019. 10(1). P. 1–13. DOI: 10.15845/bells.v10i1.1502.

5. Harared N. Slang Created and Used in 1cak.com Site: A Sociolinguistics Study. *Humaniora*. 2018. Vol. 9, No. 2. P. 119–127. DOI: 10.21512/humaniora.v9i2.4262.

6. Pratama F. G., Wiyaka, Prastikawati E. F. Word formation analysis found in English slangs used by Justin Bieber on Instagram. *ELTALL (English language teaching, applied linguistics and Literature)*. 2021. Vol. 2, No. 2. P. 71–80.

7. Roels L., Latte F. D., Enghels R. Monitoring 21st-Century Real-Time Language Change in Spanish Youth Speech. *Languages*. 2021. 6.162. P. 1–25. DOI: <https://doi.org/10.3390/languages6040162>.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-404-7-38>

INTERACTION OF GRAMMAR AND DISCOURSE IN THE ORIGINAL TEXTS OF OLD ENGLISH

ВЗАЄМОДІЯ ГРАМАТИКИ І ДИСКУРСУ У ПЕРШОДЖЕРЕЛАХ ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Tuhai O. M.

*Doctor of Philosophy in Philology,
Associate Professor at the Department
of Germanic Philology
Borys Grinchenko Metropolitan Kyiv
University
Kyiv, Ukraine*

Тугай О. М.

*доктор філософії з філології,
доцент кафедри германської
філології
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Дослідження сфокусовано на теоретичних лінгвістичних постулатах взаємозв'язку емерджентної граматики (англ. *Emergent grammar*) та дискурсу. Особливу увагу надано аналізу кореляції граматики та дискурсу в гомілетичних текстах давньоанглійської мови.

У лінгвістиці та психології загальноприйнятим є той факт, що всі мови мають «граматику» в тому сенсі, що вони складаються зі

структурних одиниць, упорядкованих за шаблонами, визначеними граматичними правилами, де останні засвоюються дітьми на основі ще недосконалих і неповних даних про рідну мову, якою вони починають розмовляти. Проте в обох галузях загальноприйнятим постулатом є припущення про те, що набуття дитиною мови підтримується вродженими знаннями, які реконструюють та виправляють відсутні та дефектні досвідчені знання, залишаючи дитині завдання з'єднання так званих «мовних крапок» [5, с. 155].

Термін “*emergent*” був уведений в лінгвістичний узус істориком Джеймсом Кліффордом, по відношенню до поняття «культура», зазначаючи що «культура є тимчасовою, виникаючою (англ. *emergent*) та спірною» [3, с. 19].

Проте Пол Хоппер застосував цей термін до поняття «граматика», зазначаючи що «граматику, яку, як і саму мову, слід розглядати як соціальне явище, а тому вона є тимчасовою; граматична структура завжди відкладена, завжди в процесі, але ніколи не настає, не надходить, і тому вона є постійно виникаючою або емерджентною». П. Хоппер довів, що під поняттям Емерджентна граматика (*Emergent grammar*) розуміється така структура мови, або коректність мовних структур, що виходить із дискурсу та формується дискурсом у поточному процесі. Відповідно, з огляду на це, *граматика* – це просто назва певних категорій мовних повторів, які засвідчені у дискурсі; граматику не слід розуміти як передумову для дискурсу та її попереднє володіння, що відноситься в однаковій формі до мовця і слухача [5, с. 156].

За А. Беккером, джерелом структурних форм, які граматикулізуються у мові, постає попередній текст, саме який і визначається як першоджерело мови, а не будь яка логічна глибинна структура чи щось на кшталт того. Попередній текст і є справжнім джерелом, першою ланкою у мовленні [2, с. 26].

На цьому наголошують й І. Р. Буніятова та Т. М. Городілова, зазначаючи, що вже в текстах давньоанглійської мови зустрічалися «прототиповості структурних моделей речень», що свідчить про застосування попереднього тексту як першоджерела мови та мовних моделей [1, с. 38].

Граматичні форми не є фіксованими шаблонами, а виникають із безпосередньої взаємодії співрозмовників тими способами, які відображають минулий досвід використання цих граматичних форм окремими мовцями та їхню оцінку поточного контексту, зокрема тих співрозмовників, чий досвід і оцінки можуть бути досить різними. Структура мови, яка виникає або породжується, ніколи не є фіксованою та визначеною, проте вона постійно відкрита і перебуває в русі. Термін «*емерджентний*» (“*emergent*”) відноситься до суттєвої незавершеності

мови розглядаючи лабільність (англ. lability) або нестійкість між структурною формою та значенням як константу (постійну складову) та як природню мовну ситуацію [5, с. 157].

Розмовний дискурс найбільш прозоро розкриває граматику в дії, а особливо її використання в контексті. Дослідження *граматики та дискурсу* передбачає аналіз граматичних елементів та структур в їхньому екологічному зв'язку один з одним та із загальними функціональними моделями їхнього використання в загальному контексті або дискурсі. При цьому контекст – це сукупність характерної ситуації, попереднього дискурсу, дій співрозмовників, моделей спільного знання, культурних фреймів, і навіть публічно видимих процесів розподілу когнітивних ресурсів у актах комунікації [4, с. 54].

Різноманітні граматичні явища у дискурсивній події «співпраця – проповідник – аудиторія» як «адресант – повідомлення – адресат» вже прослідковуються у гомілетичних текстах X–XI ст., які і є *a priori* текстами, або першоджерелами давньоанглійської мови. Так, результатом взаємодії граматики та мовного дискурсу у давньоанглійський період стало узгодження тенденції до частотного вжитку V-1 (VSO) моделі речення, за якою особова форма дієслова зазнала пересуву в ініціальну позицію речення, із прагматичною маркованістю різних варіацій цієї моделі речення у певній комунікативній ситуації, або у плануванні мовленнєвої діяльності мовця, що і стало притаманною рисою гомілетичних текстів [1, с. 38–45].

Отже, як показує результат нашого теоретичного дослідження, граMATика формується на основі дискурсу: дискурс пропонує певні мовні моделі, а граMATика їх обирає та підхоплює. Емерджентна граMATика діє безпосередньо в контексті і дискурсі, де останній корелює з граMATикою на основі пропонованих ним мовних моделей речення з урахуванням першоджерел. А граMATика вже узгоджує коректність вживання конкретних мовних моделей у прагматиці – комунікативній ситуації та мовленнєвій діяльності співрозмовників.

Література:

1. Буніятова, І., Городілова, Т. Кореляція між англосаксонським гомілетичним дискурсом і граMATикою. *Studia Linguistica*, 22. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2023. С. 34–47. <https://doi.org/10.17721/StudLing2023.22.34-47>
2. Becker, Alton L. Language in particular: An essay. In D. Tannen (Ed.), *Linguistics in context*. Norwood, NJ: Ablex, 1988. P. 17–36.

3. Clifford, J. Introduction: Partial truths. In J. Clifford & G. Marcus (Eds.), *Writing culture: The poetics and politics of ethnography*. Berkeley: University of California Press, 1986. P. 1–26.

4. Du Bois, John W. Discourse and Grammar. In M. Tomasello (Ed.), *The New Psychology of Language: Cognitive and Functional Approaches to Language Structure. Vol. II*. Mahwah – London: Lawrence Erlbaum Associates, 2003. P. 47–87.

5. Hopper, Paul J. Emergent Grammar. In M. Tomasello (Ed.), *The New Psychology of Language: Cognitive and Functional Approaches to Language Structure. Vol. I*. Mahwah – London: Lawrence Erlbaum Associates, 1998. P. 155–176.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-404-7-39>

GLUTONYM "VARENYKY" IN PAREMIA, PHRASEOLOGISMS

ГЛЮТОНІМ «ВАРЕНИКИ» У ПАРЕМІЯХ, ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ

Khozhaïenko Yu. V.

Teacher

*Dnipro lyceum № 1
of the Dnipro city council
Dnipro, Ukraine*

Хожасько Ю. В.

вчитель

*Дніпровський ліцей № 1 Дніпровської
міської ради
м. Дніпро, Україна*

У сучасній лінгвістичній царині дослідники виявляють інтерес до мовних одиниць крізь культуру народів, їх особливості тощо. Наразі можна стверджувати, що найдавніші звичаї та вірування, особливості бачення й сприйняття довкілля представлені у прикладах фразеології, пареміології, які є золотим фондом української мови. Вважаємо, що аналіз фразеологізмів, паремій з глютонемою «вареники» сприяє розкриттю особливостей національно-культурної оцінки цього глютоніму відповідно до традицій харчування, що і засвідчує актуальність нашої наукової праці.

Вербальне вираження культурних кодів, цінностей суспільства, гастрономів у зв'язку з мовними одиницями, мовою тощо в етнолінгвістичних роботах розглядали Г. Доброльожа, Г. Демиденко, В. Жайворонок, І. Іщенко, Г. Ковальова, В. Кононенко, З. Коцюба, І. Крикніцька, О. Лапиніна, Г. Осіпчук, О. Селіванова, Н. Шарманова, В. Ужченко та ін.